НАСТАВНА ПРОГРАМА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

АНГЛИСКИ ЈАЗИК

I ГОДИНА

СРЕДНО СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ СО ТРИГОДИШНО ТРАЕЊЕ

Скопје, јуни 2013 година

I. ВОВЕД

Појдовни основи за изготвувањето на наставната програма за прва година на средното стручно образование со тригодишно траење се:

- *Концепцијата за стручното образование за занимања од 2010 година*[1]*;*
- *Заедничката европска референтна рамка за јазиците (теоретските основи и целите на современата настава по странски јазици и нивоата на компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик)*[2]*.*

Предметот англиски јазик се изучува како задолжителен предмет во средното стручно образование со тригодишно траење. Оваа наставна програма е дидактички документ со кој се даваат основните насоки за содржините и начините за реализација на наставата. Предметот се изучува со 2 часа неделно, односно 72 часа годишно.

Основната цел на стручното образование за занимања е на младите и на возрасните да им обезбеди можност да стекнат знаења, умеења и способности, односно компетенции потребни за работа и вработување и за доживотно образование.[3]

---

[1] Концепција за стручното образование за занимања, Скопје, октомври 2010

[2] Како ориентација во однос на нивоата на јазчни компетенции кои учениците би требало да ги постигнат на крајот на средното стручно образование предвид се земени насоките од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците,* кои разликуваат вкупно шест нивоа на комуникативно користење на странскиот јазик: Во подрачјето на елементарно ниво тоа се нивоата А1 (подготвително ниво/Breakthrough) и А2 (темелно ниво/Way stage), во подрачјето на самостојно користење на јазикот нивоата B1 (преодно ниво/Threshold) и B2 (самостојно ниво/Vantage) и во подрачјето на компетентно користење на јазикот ниво C1 (напредно ниво/Effective Operational Proficiency) и C2 (највисоко ниво/Mastery).
На крајот од тригодишното школување во средното стручно образование се очекува учениците да го постигнат нивото А2+/Б1.1.1 (темелно /преодно ниво).

[3] Концепција за стручното образование за занимања, Скопје, октомври 2010

Назив на наставниот предмет: англиски јазик

Вид на средно образование: средно стручно образование со тригодишно траење

Програмата за англиски јазик во средното стручно образование се темели врз причините на учениците да го изучуваат овој предмет. Пред сè, тоа е нивната потреба за способности и знаења соодветни на професионалните околности поврзани со струката за која се определиле. Учениците треба во релативно краток временски рок да се оспособат да се служат со одредена и специфична област од англискиот јазик.

Година на изучување на наставниот предмет: прва година

Број на часови на наставниот предмет:

- број на часови неделно: 2 часа
- број на часови годишно: 72 часа

Статус на наставниот предмет: задолжителен

Наставникот/наставничката може да ги адаптира наставните содржини до 20% по свој избор во зависност од условите на работа (специфичноста на средината).

II. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ (од I до III година)

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи за комуникација соодветна на нивната возрасна група, т.е. да се снаоѓа со англискиот јазик во дадената јазична ситуација;
- да го сфати составот и функционирањето на англискиот јазик како нужно средство за комуникација;
- да разбира звучни и пишани пораки, т.е. да развие способности за разбирање преку слушање и читање;
- да се оспособи да го препознае односот помеѓу говорниот исказ и тековната ситуација, да ги препознае намерите на соговорникот и соодветно да реагира;
- да стекне знаења и способности за правилно усно и писмено изразување со кои ќе биде конкурентен на пазарот на трудот ;
- да научи нешто за земјата и културата чиј јазик го учи, т.е. да се поттикне за правилен став кон тој народ и неговите обичаи;
- во склад со претходното, да се оспособи на англиски јазик да зборува за културните и духовните вредности на сопствениот народ;
- да се оспособи за самостојна работа, т.е. да може во иднина да се надградува согласно со професионалните и личните потреби;
- да има развиено чувство на респект/почит кон различниот од себе;
- да стане конкурентен на пазарот на трудот.

Напомена: Во I година задолжително треба е да се обработат 10% ESP (English for Specific Purposes) текстови, т.е. текстови кои се однесуваат на струката.

III. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО I ГОДИНА

Ученикот/ученичката:

- да може да комуницира на англиски јазик во секојдневието и во струката за која се определил/а;
- да ги усвои знаењата и вештините предвидени со оваа наставна програма.

IV. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

КОМПОНЕНТА 1 : ЛЕКСИЧКИ ЕДИНИЦИ[4]			
Цели	**Содржини**	**Примери**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: -да може да го препознава и да го разбере значењето на лексичките единици поврзани со секојдневниот живот и струката за која се определил/а;	Поздравување Претставување (идентитет/професија) Обраќање Титули	Hello. My name is Steve. I'm a chef. This is my assistant, Emma Jones. Nice to meet you, Mr. Smith. My pleasure, Miss Jones. Please. Thank you.	Активности и вежби од типот на супституција (замена), заедничка „сложувалка“, пополнување и дополнување на зборови во реченици или делови од реченици, синоними, антоними итн.

[4] При обработка на новиот лерксички материјал не треба да се воведуваат повеќе од ____10____ нови лексички единици по наставен час. Лексичкиот материјал сукцесивно се проширува и се повторува.

- да може да репродуцира и да употребува лексички единици поврзани со секојдневниот живот и струката за која се определил/а.	Занимања	Mechanic, hairstylist, cook chef, florist, waiter, tailor, dairy worker, shop assistant, carpenter, cabinet maker, electrician, plumber, welder, baker, equipment operator...	Вежби со визуелно потенцирање (истакнување) на текст: - читање текстови; - гледање одбран видео-материјал; - слушање одбран аудио-материјал; - супституција; - трансформација; - подвлекување; - пополнување; - илустрирање, цртање; - поврзување слики и зборови; - прашања и одговори; - играње по улоги; - игри и загатки;
	Поими поврзани со струката Производи од струката Услуги од струката	Factory, restaurant, kitchen, catering, hospitality, beauty salon, automation, construction, mining, masonry, agriculture, machinery, vehicles, landscape, clothes/garments, furniture, electrical resistance, electrical conductor, electric current; Customers, clients, product, service, servicing transport, repair maintenance, entrepreneurship	
	Вокабулар за опис на работната средина и опкружувањето Работни задачи и дејства поврзани со струката	Plant, position, operative, co-worker, field, greenhouse, structure, workshop, sawmill, Quiet, loud, dust, safety equipment, attention, cooperation, team-work; Electrical wiring, lighting, design, fitting, decoration,	

	Материјали што се користат во струката	Fertilizers, manure, dairy products, ingredients, leather, fabrics, building materials,	
	Алатки, машини и помагала што се користат во струката Лексика за опис на материјали што се користат во струката	Scissors, wrench, nuts, bolts, wires, screwdriver, mower, plow, harvester Waterproof, flexible, hard, dry, soft, sharp, expensive, home-made, safe, hazardous, home-grown, organic, nourishing, industrial, fresh, imported, unique, common, rare;	
	Броеви Величини и мерни единици што се користат во струката	... Tablespoon, teaspoon, pound (lb), ounce (oz), square metre, square foot, The SI unit of electrical resistance is the ohm (Ω).	
	Вокабулар поврзан со хигиената и безбедноста во однос на струката	Safety equipment, parts of the body, health hazards, occupational hygiene, injury, disease, noise, temperature extremes, illumination extremes, radiation, indoor air quality (IAQ) and safety;	

	Вокабулар поврзан со еко-стандардите во однос на струката	Energy saving, eco-textile standards, organic gardening, renewable materials; global warming, recycling; Repairing instead of replacing results in less waste.	
	Фразеологија и идиоми за учтива комуникација со колеги, претпоставени и клиенти	Can I help you? Thank you, it was very kind of you. You are welcome. Oh, don't mention it./Any time. Excuse me, can I have a word with you? John, could you give me a hand?	
	Лексика при плаќање за производ или услуга Фразеологија и терминологија за начини на плаќање Странски валути	Pay, salary, wage, bonus, overtime, discount; cash, cheque(s), credit card. In some countries women's pay rate is lower than men's. The major currencies: € = Euro, $ = Dollar, £ = Pound (Sterling), ¥ = Yen	

КОМПОНЕНТА 2 : ГРАМАТИЧКИ СТРУКТУРИ			
Цели	**Содржини**	**Примери**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да ги разбере и правилно да ги применува граматичките елементи на англискиот јазик предвидени за ова ниво и во различни комуникативни ситуации.	Именки а) сопствени б) општи - правилна множина, со –s (без и со промени во правописот) - неправилна множина в) бројни/ небројни именки Присвоен падеж	Bill, Mary, London, Australia; spoon (spoons), cherry (cherries), box (boxes), knife (knives); trucks, workers, shoes, vitamins; water, bread, milk, meat, oil; Richard’s design; Lily’s salon;	Наставникот може да користи различни активности и методи. Активности како што се диктоглос или граматичко диктирање, преплавување со инпут, заедничка сложувалка, структуриран инпут, итн. Интерактивни вежби од типот на референцијални и емоционални (афективни) активности.
	Заменки а) лични (подмет/предмет б) показни	I/me, you/you, she/her, we/us; *This/that is your table/seat.* *These/those are the new machines.*	
	Член а) неопределен б) определен	a, an (**a** flower, **an** engine) the (the flower, the engine)	

	в) испуштање на членот	*The Johnsons are moving to Canada.* cups, shirts, London, Italy, Steven, Friday, September, oil, salt, basketball;	
	Придавки а) описни б) присвојни в) показни	new, big, practical, green, soft, fresh; strong – strong**er** - **the** strong**est**, bus**y** – bus**ier** – the bus**iest** my, your, his, her;	
	Броеви а) прости б) неопределена количина	0-1000; some, any, little, a lot (of) *There is some wine in the bottle.*	
	Прилози а) место б) зачестеност в) време	here, there, left, right, inside, nearby; always, usually, again, sometimes ... today, tomorrow, yesterday, last year;	
	Предлози	in, on, at, next to, between, with, from; in the box / on the table at home, at the bank after lunch, before midnight	

		at 8 o'clock, at noon, on Monday, in June	
	Глаголски времиња а) Present Simple Tense (потврдна, одречна и прашална форма)	*She is a hairdresser.* *He can repair a car.* *There is a tailor's shop in this street.* *They always work on Saturdays.* *She has her own bakery.*	
	- to be - can - there is/there are - глаголи б) Past Simple Tense (потврдна, одречна и прашална форма) - to be - can - правилни глаголи - неправилни глаголи	*"What is the plumber doing in the bathroom?" "He is fitting the new sink."*	
	Реченици Yes/No прашања	*I'm not going to make a birthday cake, Hurry up! It is going to rain.*	

	Прашања со прашален збор/фраза Одречни реченици Заповедни реченици Трансформација со сврзници (and, so, but, because)		

КОМПОНЕНТА 3 : ЈАЗИЧНИ ФУНКЦИИ			
Цели	**Содржини**	**Примери**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да може да води едноставна комуникација во соодветни говорни ситуации со примена на јазичните функции на ова ниво на изучување на јазикот, односно блиски на неговата/нејзината струка.	Претставување себе си или друг (идентитет/возраст/ професија)	This is my brother. He is older than me. He's a worker. He works in a car factory. He repairs cars. He works very hard so he hasn't time for hobbies.....	Активности од типот: кратки и едноставни дијалози според зададени елементи, работа во парови, работа во групи, презентации на важни
	Изразување мислење, допаѓање / недопаѓање	In my opinion, I'd like to......, I think that ...., I prefer ...., I like ...., I hate ...., I don't agree ....,	
	Барање и давање информации за	-Excuse me, how can I get to the	

	правци, местоположба	factory? -Go up this street and turn right at the stop sign. -Where is the restaurant? It is next to the post office opposite the cinema.	информации за себе и своето опкружување, симулирање на интервју, составување улоги, драматизирање. Активности од типот вербално искажување по дадени слики и постери. Активности од типот мимики и пантомими.
	Искажување на квантитет	How much ... How many ... There are few computers on the table. There is a little juice in the bottle.	
	Барање и давање совет	What do you think I should do? What should I do? What do you suggest? You should... Why don't you....?	
	Барање и давање дозвола	May I go now? - You may go now. Can I go home, please? - Yes, you can.	
	Давање инструкции/упатства	You (don't) need to... You have to... You must/mustn't... You should/shouldn't...	

		First, to open the camera, you need to press the power button on the top of the camera. Then, find a good picture to take. After that, press the big rounded button to take the picture. Finally, to view the picture that you took, pull down the little lever to view the picture.	
	Телефонирање / одговарање на телефон	A: Can I speak to Mr. Smith, please? B: I'm afraid his line is busy at the moment. Would you like to hold? A: No. I'll phone later.	
	Прифаќање и одбивање на покани	-Would you like to come to my party? -Yes, I'd love to. -I'm afraid I can't.	
	Давање предлози/прифаќање/одбивање на предлог	Let's go to the bank? That's a good idea. Why don't you ask your boss?	
	Изразување условеност	If he breaks the camera I will buy a new one.	

	Посакување пријатни празници, искажување активности поврзани со нив	Have a nice holiday! Have a nice weekend! Happy New Year! I send Christmas cards to my friends.	

КОМПОНЕНТА 4: СЛУШАЊЕ СО РАЗБИРАЊЕ			
Цели	**Содржини**	**Примери**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да може да го следи и разбере основниот разговор во класот; - да може да разбере едноставни инструкции; - да може да разбере едноставни куси изрази; - да може да го препознае расположението на говорникот и околностите на разговорот; - да може да глобално да разбере	- Технологија на работа - Специфични и основни поими од струката - Саеми и изложби - Еко-туризам	Chef: “*Don't forget to defrost some pies for tomorrow.”* Guest: *“Steak and French fries for me and vegetarian lasagna for my wife.”* At the mechanic: *“Can you change the oil and check the brakes?”*	-Ккратки текстови или кратки дијалози за слушање од снимен аудио-материјал или со помош на комуникациски медиуми (Интернет); - Слушање на снимен говор од изворен говорител

монолог, дијалог или разговор; - да може да глобално да разбере едноставен краток текст.			или од наставникот. - Активности од типот на заокружување на конкретни информации. - Невербално реагирање на инструкција или исказ од наставникот. - Проверка преку прашања, заокружување во наставно ливче, пополнување, подредување измешани зборови.

КОМПОНЕНТА 5 : ГОВОРЕЊЕ			
Цели	**Содржини**	**Примери**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да имаат разбирлив едноставен говор и точна интонација; - да се способни да се преставаат себеси и другите; - да го одредат времето и датумот; - да може да поставуваат наједноставни прашања и да дадат соодветен одговор; - да може да опишува лица, предмети едноставни ситуации и емоции.	Технологија Младите Основни поими од струката и светот каде живееме Саеми и изложби Техники на работа	What is your favourite hairstyle? What kinds of flowers do you plan to show on the fair? Good morning. Bye, bye. Hello, I am Tom.This is my friend Jenny.Nice to meet you. My brother works as a plumber. I like your new haircolour. May I close the window please? Thank you. How do you think this new monitor works? What is the weather like today? It is rainy.	- Едноставни интерактивни вежби со репродукција и продукција на зборови и реченици. - Вежби за поставување прашања и давање одговори. - Активности со дадени дијалози и креирање на нови варијации, играње по улоги, нарација по слики, опишување, и давање едноставни упатства за работа и постапки при работа. - Активности во кои учениците учествуваат во

			наједноставен дијалог или краток разговор. Активности за искажување на својот став и разменување идеи и информации за теми од секојдневната работа и пракса.

КОМПОНЕНТА 6: ЧИТАЊЕ СО РАЗБИРАЊЕ			
Цели	**Содржини**	**Примери**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да може да ја разбере наједноставната порака во текстот; - да може да ги идентификува конкретните информации во даден текст; - да може да одговара на поставени	Технологија Младите Основни поими од струката Светот во кој живееме Саеми и изложби Техники на работа во соодветниот занает/струка	E-mails Recipes Adapted extracts from short stories Short situational naratives related to the vocation: *Emily sat in the comfortable hairdresser's*	- Читање краток текст со одговарање на прашања. -Следење инструкции. - Одговарање на прашања со точно или неточно.

прашања врз основа на текст; - да следи инструкции; - да може да препознае вид на текст или песна или писмо, статија од весник или друг информативен материјал; - да може да го разбере логичкиот тек на настаните во даден текст; - да може да ја разбере последователноста на фазите од определена постапка или процес.		*chair. "What would you like for her today?" the hairdresser, asked Emily's mum.* *First you open the hole.* *Then you prepare the paint.* *After that, you paint the wooden area.* *At the end, you let it dry for three hours.*	- Подредување настани по хронолошки редослед од едноставен изворен текст. - Точно подредување на измешани фази од едноставна постапка.

КОМПОНЕНТА 7 : ПИШУВАЊЕ			
Цели	**Содржини**	**Примери**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да ја усоврши правилната употреба на интерпункциските знаци;	Пишување на голема буква, запирка кај набројување, точка, извичник, прашалник и наводници, апостроф;	Голема буква (имиња на држави, градови, националности, месеци денови), запирка (a nice, black, leather jacket), апостроф (Tom's car; He's a good worker);	Вежби за правилна употреба на интерпункциските знаци во писмено изразување.

- да пишува скратеници; - да пишува правилно стар и нов вокабулар од одредена стручна тематика; - да пишува реченици со правилен ред на зборови, прашања и одговори	Правилно пишување на често употребувани скратеници Пишување на познати зборови и нови зборови од стручна тематика Пишување на реченици од дадени елементи Правилно пишување на кратки реченици од прочитан текст, пишување на кратки прашања и соодветни одговори	n. (noun), St. (Street, Saint), CD, p (penny, pence), TV,UK OK, US, AD, BC; architect, engineer, technician, receptionist, electrician, cook, hairdresser, plumber;	Вежби со објаснување на пишување скратеници. Вежби со пишување на полната форма на скратениците. Вежби со препишување, дополнување испуштени букви во зборови, пишување зборови по диктат, спелување на зборови, пишување зборови по слики. Вежби со пишување на реченици од дадени елементи, диктирање на реченици, составување на реченици. Вежби со пишување едноставни прашања од текстови,

- Да пишува кратки насочени состави со едноставни реченици применувајќи соодветни комуникативни модели - Составување пораки и писма (формални/неформални), упатства	Преформулирање на реченици во текст Составување полесни состави според даден модел Пополнување на формулари, пишување куси состави, пораки, СМС, пишување фрази во неформални и формални писма, инструкции, телефонски пораки, имејлови и сл. Опишување на слика од темата која се обработува;		пишување и одговарање на кратки прашања. Вежби со дополнување на реченици во текст. Вежби со пополнување на формулари, довршување и пополнување на реченици, комплетирање на отворени дијалози, текстови со испуштени зборови. Пишување имејл пораки, покани, честитки формални и неформални писма, со или без визуелен материјал, пишување кратки белешки, исправање на грешки (self-correction and peer-correction.; Вежби со довршување текст, поврзување реченици со сврзници, подредување на

			пасуси, пишување куси состави по дадени визуелни информации.

КОМПОНЕНТА 8: КУЛТУРА			
Културата не се изучува изолирано како посебна компонента. Таа е застапена во сите компоненти на изучувањето на јазикот преку содржините и темите во наставната програма.Тие треба да придонесат кај учениците да се развие свесност и способност за воочување на културните сличности и разлики како основа за развивање толеранција и емпатија кон другиот и различниот. Во културолошкиот, воспитниот и социолошкиот пристап на наставните содржини и теми треба да се води сметка за однесувањето во различни култури, т.е. да се обработуваат содржини кои овозможуваат споредба на културите (етникумите) на народите кои живеат во Р. Македонија со другите култури (културите и државите каде се зборува англискиот јазик).			
Цели	**Содржини**	**Примери**	**Активности и методи**
Ученикот/ученичката: - да стекне интеркултурни компетенции имајќи ги предвид културните разлики; - да развие свесност и способност за воочување на културните разлики низ интеракцијата, воспитувањето и учењето на соодветни содржини;	Култура на однесување Исхрана Традиција и обичаи	- Имиња, некои типични презимиња; - модели на културно однесување, обраќањ; - комуникативни модели, - празници, честитање празници, активности во	Користење мултимедијални ресурси кои овозможуваат текстот, сликите, аудио и видеоматеријалот да се комбинираат на интересни и мотивирачки начини на графичко презентирање на материјалот на часот преку користење на проектор, копјутери и интерактивни

- да се поттикне и да стекне почит кон другите народи и нивните култури.	Култура на однесување на работното место Туризам Рекреација и хоби Невербална комуникација	врска со празниците (Денот на благодарноста, Божик, Априлијада, Велигден и сл.); - имиња на улици и плоштади; - распоред на дневните и седмичните активности; - користење/исполнување на слободното време; - пазарење; - традиционални јадења; - песни; - големите градови и нивните културни знаменитости; - запознавање со историјата на земјите од англиското говорно подрачје; - паралингвистички елементи (интонација, гласност,	табли. Обезбедување пристап до богати извори на автентични материјали на Интернет.

		брзина на говор); - гестикулации, говор на телото.	

V. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Наставниот процес во стручното образование, пред наставниците поставува повисоки барања во поглед на реализацијата на наставата. Наставникот не е само толкувач и пренесувач на содржините од наставната програма, туку мора да осмислува и организира активности со кои ќе создадат услови учениците да ги развиваат своите вештини и способности за критичко размислување. Исто така, треба да ја стимулира самоодговорноста на учениците во нивниот сопствен начин на учење. (Концепција на СОЗ, стр 31/32).

Наставникот треба да ги има предвид капацитетот и потенцијалот на учениците, како и нивните предзнаења, времето и техничките ресурси што ги има на располагање. Според тие параметри, наставникот треба соодветно да избере и креативно да примени форми, методи, техники и активности преку кои ќе ја спроведе пропишаната наставна програма.

VI. СТАНДАРДИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Со стандардите се дефинираат нивоата на постигањата на учениците преку описот на квалитетот и квантитетот на знаењата и способностите на учениците. Стандардите во наставните програми по англиски јазик произлегуваат од целите и задачите дефинирани во компонентите за изучување на јазикот. Тие претстатуваат основа врз која се темелат целите и содржините на наставните програми, а нивната правилна примена претставува почитување и примена на принципите на поучување, методските и други напатствија кои се содржат во нив. Стандардите по предметот англиски јазик ги содржат, главно, двете категории: категорија *знаење* и категорија *вештини и способности.*[5]

VII. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши формативно и сумативно. Со други зборови, наставникот е должен да собира докази за постигањата на учениците кои пак, ќе му овозможат на наставникот да ги оцени учениците на фер начин. При примена на методите наставникот треба да има предвид кое ниво на знаење го проверува. Важно е да се истакне дека со вклучување на нивоата на знаење ќе се овозможи заедничка договорена основа за собирање на докази за постигањата на учениците.

Сумарната оценка е заокружен збир од пондираните оценки за компонентите за кои се изведува таа оценка.

Оценувањето на постигањата на учениците се врши со бројчани оценки во текот на училишната година. Ученикот треба да биде вреднуван со вкупно 4 оценки во текот на учебната година (2 оценки во првото и 2 во второто полугодие). Во секое полугодие, една оценка од две ќе се базира на тест, а другата оценка ќе се базира на усни, комуникативни проверки. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште во почетокот на учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од писмените работи/тестови, оценките од усното искажување/активност на час, изработка домашни задачи.

Постигањата на учениците се мерат (вреднуваат) со формативни мерни инструменти во текот на целиот процес на учење.

Учениците ќе бидат оценети сумативно на крајот на тримесечјето, полугодието и на крајот од учебната година.

---

[5] Средно стручно образование (тригодишно), Стандарди за наставата по странски јазик и критериуми за оценување.

По предметот англиски јазик учениците ќе бидат оценувани за сите 8 компоненти, т.е. за 4 јазични вештини (слушање, зборување, читање и пишување) кои се дел од Наставната програма. Оценувањето ќе се базира на Блумовата таксономија, т.е. на нивоата на знаења. Исто така, документот [6]Common European Framework of Reference of Languages (CEFRL), е појдовна точка за дефинирање на глобалните нивоа на владеење на јазикот на учениците.

Се препорачува да се користат *Табели на спецификација* со кои знаењата и вештините на учениците можат да се измерат попрецизно. За учениците кои покажуваат вонреден интерес и успех задолжително се организира додатна настава.
За учениците кои не ги усвојуваат во задоволителна мера знаењата, задолжително се организира дополнителна настава.

Наставникот може да користи и **Европско јазично портфолио** како дополнение на другите начини на оценување и проверка на постигањата на учениците.

Европско јазично портфолио е проект кој тргнува од уверувањето дека учењето најдобро се унапредува со лична анализа на самиот процес на учење. Европското јазично портфолио содржи три елемети:

- пасош;
- јазична биографија;
- досие.

Пасошот ги содржи званичните сертификати и докази за постигнатите јазични компетенции, како и дел за впишување на резултатите од самооценувањето и интерното или екстерното оценување во училиштето.
Јазичната биографија е дел од портфолиото резервиран за размислување за сопственото учење, проценка на стекнатото знаење и напредување и планирање.
Досието ги содржи одбраните изработки на ученикот/ученичката кои ги рефлектираат (отсликуваат) знаењета и вештините наведени во јазичната биографија и во пасошот.

---

[6] A Common European Framework of Reference of Languages, рамковен документ усвоен од Советот на Европа во 2001 година со цел давање една глобална скала на дескриптори на јазична компетенција.

Се препорачува наставникот/чката да искористи дел или сите од наведените идеи во наставата. Со тоа постапката на учење ќе стане потранспарентна и ќе ги поттикне учениците постепено да преземат одговорнот за сопственото учење.

VIII. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставата во реформираното стручно образование се одвива организирано и според утврдени приоритети, а обезбедувањето на работилници, кабинети, лаборатории и специјализирани училници се синхронизира со програмските барања.

IX. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

- Завршени студии по англиски јазик и литература - наставна насока VII [1].
- Завршени студии по англиски јазик и книжевност - наставна насока VII [1].

X. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: *1.09.2013 година*

Потпис и датум на утврдување на наставната програма

Наставната програма по англиски јазик за прва година на средното стручно образование со тригодишно траење, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

МИНИСТЕР,

____

Спиро Ристовски

Изготвил: работна група со решение бр. 02-627/1 од 22.04.2013 год., координатор м-р Зора Бушовска, советник
Контролирал: Трајче Георгиевски, раководител на одделение
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор
Директор: м-р Весна Хорватовиќ

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Бр. 11-5504/1 од 01.10.2013 година
Скопје